

AALBORG UNIVERSITET

Semesterplan for BA sidefag 2023

Bacheloruddannelsen i Psykologi

Indholdsfortegnelse

SEMESTERBESKRIVELSE FOR UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET	2
PERSONLIGHEDSPSYKOLOGI.....	4
SUNDHEDSPSYKOLOGI.....	21
INTRODUKTION TIL PSYKOLOGISK FORSKNINGSMETODOLOGI.....	35

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Version: 1.0

Dato: 10 november 2020

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning: <https://studieordninger.aau.dk/2022/32/3406>

se §18 for den specifikke kursus/modulbeskrivelse

Semesterets temaramme

Uddannelsens 6. semester er centreret omkring 4 moduler på i alt 30 ECTS-point. Semesteret giver den studerende adgang til de centrale og klassiske teorier af Personlighed og Sundhedspsykologi, imens de udvikler kompetencer for at forstå forskningsstudier egenskaber og processer. De studerende vil også uddybe deres psykologiske viden igennem en valgfag valgt ud fra deres egen interesse.

Semesterets organisering og forløb

Kursets moduler er placeret med skiftende intensitet, semestret igennem.

Evaluering udgør et vigtigt element i den kontinuerlige uddannelsesudvikling og kvalitetssikring. Der afholdes derfor mundtlig midtvejsevaluering og slutevaluering. Feedbacken indgår i ankerlærerens samlede semester-rapport, som diskuteres blandt semesterrepræsentanter (2.sem.), undervisere og i studienævnet.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer:

Rasmus Hoffmann Birk (RB): rbirk@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Personlighedpsykologi:

Rasmus Hoffmann Birk (RB): rbirk@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Sundhedspsykologi:

Mette Kold (MK) (mkoj@ikp.aau.dk)

Modulansvarlig, Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi:

Jaan Valsiner (JV) jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK) nik@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Formidling af psykologisk viden

Svend Brinkmann (SB)

Sekretariatsdækning

Skemalægger Birgitte Skovsgaard bsk@ikp.aau.dk

Eksamen Annette Christensen annette@ikp.aau.dk

Rekvisitionsbudget Lis Kragh lis@ikp.aau.dk

Evaluering Birgitte Skovsgaard bsk@ikp.aau.dk

Uddannelseskoordinator/Studienævnssekretær Andrea Dosenrode ad@ikp.aau.dk

PERSONLIGHEDSPSYKOLOGI

Personlighedspsykologi

Personality Psychology

ECTS

STADS-kode:

Placering

6. Semester

Modulansvarlig

Rasmus H. Birk (rbirk@ikp.aau.dk),

Undervisere

Alfred Sköld, alfred@ikp.aau.dk

Casper Feilberg, feilberg@ikp.aau.dk

Ane Søndergaard Thomsen, anest@ikp.aau.dk

Rasmus Birk, rbirk@ikp.aau.dk

Carsten Rønn, sorbus@ikp.aau.dk

Majse Lind, mlind@ikp.aau.dk

Type og sprog

Kursusmodul

Dansk

Mål

Den studerende skal gennem modulet kunne demonstrere:

VIDEN

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere viden om og forståelse af

- centrale og klassiske teorier om menneskets personlighedsdannelse, samt metoder til undersøgelse af personligheden
- videnskabelige psykologiske begreber vedrørende personlighed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for personlighedspsykologi

FÆRDIGHEDER

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere færdigheder i

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det personlighedspsykologiske område
- at anvende metode, design og resultater inden for den personlighedspsykologiske forskning
- at vurdere relevante tilgange til undersøgelse af personligheden, herunder observation, interview og test og

- at formidle personlighedspsykologiske problemstillinger i psykologfaglige sammenhænge

KOMPETENCER

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere kompetencer til

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere personlighedspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af personlighedspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om personlighed til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats og fordelingen fremstilles skematisk nedenfor. Undervisningen i personlighedspsykologi foretages som auditorie-forelæsninger for alle studerende, samt via seminarhold.

Aktivitet	Timer
13 forelæsninger á 2 timer, 3 forelæsninger á 4 timer	38
10 Seminargange á 2 timer	20
Læsning og forberedelse	175
Eksamen	37
<i>I alt</i>	<i>270 timer</i>

Præsentation af teori, metode og praksis i forhold personlighedspsykologi rummer tilsammen kursets pensum på ca. 1000 sider.

Antal forelæsninger: Faget består af 16 forelæsninger. Den første og den sidste forelæsning fungerer hhv. som introduktion og afslutning, mens de mellemliggende forelæsninger introducerer og diskuterer personlighedspsykologiske teorier og metoder. Udover de 16 forelæsninger er der mulighed for at deltage på et seminarhold, hvor der lægges vægt på aktive diskussioner og kritiske refleksioner over personlighedspsykologi, pensum til faget mv.

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminargange: 10

Modulaktiviteter

Kursusgang	Varighed	Titel	Ansvarlig
1. Forelæsning	2x45 min.	Introduktion til personlighedspsykologi	Rasmus Birk
2. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytiske grundbegreber	Alfred Sköld
1. seminar	2 x45 min	Første seminar	Rasmus Birk
3. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytisk personlighedsstruktur	Alfred Sköld
4. Forelæsning	2x45 min.	Objekt-relationsteoretiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
2. seminar	2x45 min.	Seminar om objekt-relationsteoretiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
5. Forelæsning	2x45 min.	Klassisk og radikal behaviorisme	Rasmus Birk
3. seminar	2x45 min.	Seminar om behaviorisme	Rasmus Birk
6. Forelæsning	2x45 min.	Humanistiske og eksistentiel-humanistiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
7. Forelæsning	2x45 min.	Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
4. seminar	2x45 min.	Seminar om eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
8. Forelæsning	2x45 min.	Posthumanistiske perspektiver på personligheden	Alfred Sköld
9. Forelæsning	4x45 min.	Kognitive aspekter af personligheden	Carsten Rønn
5. Seminar	2x45 min	Seminar om kognitive aspekter af personligheden	Carsten Rønn
10. Forelæsning	2x45 min.	Socialkognitive perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
6. seminar	2x45 min.	Seminar bl.a. om socialkognitive perspektiver på personligheden	Rasmus Birk
11. Forelæsning	4x45 min.	Trækteori	Ane Søndergaard Thomsen
7. seminar	2x45 min.	Seminar om trækteori	Ane Søndergaard Thomsen
12. Forelæsning	4x45 min.	Biologiske aspekter af personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
8. seminar	2x45 min.	Seminar om biologiske aspekter af personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
13. Forelæsning	2x45 min.	Narrativ Identitet og socialkonstruktionisme	Majse Lind
14. Forelæsning	2x45 min.	Dynamiske perspektiver på personlighed	Majse Lind
9. Seminar	2x45 min.	Seminar om dynamiske perspektiver på personligheden	Majse Lind

15. Forelæsning	2x45 min.	Tværkulturelle perspektiver på personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
10. seminar	2x45 min.	Opsummerende seminar	Rasmus Birk
16. Forelæsning	2x45 min.	Opsummering og afrunding	Rasmus Birk

Eksamen

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Opgaven skal være mellem 7-10 normalsider. Bedømmes på 7-trinsskalaen. Der tilbydes individuel mundtlig feedback til den studerende efter resultatet af eksamen foreligger.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion til personlighedspsykologi

2 timer v/ Rasmus Birk

Denne forelæsning vil fungere som en overordnet introduktion til kurset i personlighedspsykologi (herunder information om læringsmål, kursets opbygning, samt eksamen). Jeg vil tillige give en kort introduktion til hvad personlighedspsykologi er, og en række centrale tematikker og spørgsmål i faget (som uddybes i 2. forelæsning)

Forelæsningsens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). Introduction. Theories of personality (Chapter 1). In *An introduction to theories of personality*. (7th ed., pp. 3-9). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [7 s.]
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (pp. 3–39). Academic Press. [29 sider] <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/B9780121346454500020>
- McAdams, D.P. (2009). Chapter 1. Studying the person. In *The person. An introduction to the science of personality psychology* (5th ed., pp.2-26). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons [25 s.]

2. forelæsning: Psykoanalytiske grundbegreber

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning gives en indføring i metapsykologien og de psykoanalytiske grundbegreber med udgangspunkt i grundbogen og en af Freuds mest kendte forelæsnings. I forlængelse af Kopernikus og Darwin, udgør Freuds tanker om psyken den tredje store krænkelse af tanken om en form for menneskelig ophøjethed. Ifølge psykoanalysen er bevidstheden ikke centrum for psyken, som derimod er konstitueret af en række dele, der befinder sig i konstant konflikt med hinanden. Meget af vores psykiske liv er ubevidst, og den psykoanalytiske behandlingsmetode og tilhørende begrebsapparat, er et forsøg på at forstå disse dunkle sider af mennesket. Erikssons tekst udvikler tanken om psykoanalysen som en "videnskab om subjektiviteten", og giver en indføring i både videnskabsteoretiske og praksisorienterede spørgsmål.

Forelæsningsens pensum

- Ewen, R. B. (2010). *An Introduction to Theories of Personality*. Chapter 2: Sigmund Freud, s. 11- 48 [34 s.]
- Freud, S. (1933). *Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestanddele*. s. 50-67 [17 s.]
- Eriksson, J. (2012) Freud's metapsychology—the formal a priori of psychoanalytic experience, *The Scandinavian Psychoanalytic Review*, 35:1, 21-34. <https://doi.org/10.1080/01062301.2012.10592377> [13 s.]

3. forelæsning: Psykoanalytisk personlighedsstruktur

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning fokuserer vi nærmere på den psykoanalytiske forståelse af personligheden. Hvordan bliver vi til de mennesker vi er? Hvad kan psykoanalysen lære os om den måde, hvorpå psyken er struktureret? I hvilken grad er vores tidlige erfaringer styrende for, hvordan vi lever vores liv i voksenalderen? Med udgangspunkt i McWilliams og den grundlæggende psykoanalytiske tanke om, at det afvigende og patologiske kan lære os noget om den generelle psykiske konstitution, undersøger vi det neurotisk-borderline-psykotiske personlighedsspektrum. På baggrund af Lear og Eriksson stiller vi spørgsmålet om, hvordan man lever et godt liv på trods af de vanskeligheder, som en dynamisk forståelse af psyken ligger til grund for.

Forelæsningens pensum

- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. Chapter 3: Developmental Levels of Personality Organization, s. 43-68 [25 s.]
- Lear, J. (2018). *Wisdom Won from Illness – Essays in Philosophy and Psychoanalysis*. Chapter 1: Wisdom Won from Illness, s. 11-29 [17 s.]
- Erikson, E. (2021). *Barnet og samfundet*. Kapitel VII: Otte aldre i menneskets liv, s. 232-259 [26 s.]

4. Forelæsning: Objektrelationsteoretiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

I denne forelæsning introduceres objektrelations-teoretiske forståelser af personligheden og dens livslange dannelse, med vægt på Melanie Klein og Wilfred Bions arbejder. Der fokuseres på sammenhængen mellem barndom (præ-ødipale temaer) og voksenalderen (ødipale temaer), og særligt udvikling af tænkning.

Teksterne rummer krævende fagbegreber, men forelæsningen vil redegøre for disse og deres anvendelighed til at forstå personligheden hos den unge og voksne. De *præ-ødipale* tematikker har at gøre med barnets tidlige relation til mor og far, som er kendetegnet ved et udifferentieret liv og en gradvis opbyggelse af egen selvfølelse, og oplevelsen af stærke følelser såsom destruktiv misundelse (jeg vil ha', og du må ikke få!) mv. De senere *ødipale* tematikker handler om processerne med at skabe relationer til andre på et mere modent og differentieret grundlag, med selvfølelse for sig selv, og med omtanke for andre samt evnen til modne kærlighedsrelationer. Den unge voksnes tematikker eksemplificeres. Den nye tid kræver håndtering af nye erkendelser, såsom at man ikke er verdens centrum, at man er adskilt fra mor og far og betydningsfulde andre og dog afhængig af dem, at man kan gøre andre ondt (især dem man elsker højest) og mærke stærke (destruktive) følelser

og motiver såsom jalousi (ikke længere ren misundelse), ønsker om at konkurrere og at opnå anerkendelse.

Anbefalet læserækkefølge: Hindle & Vaciago (1999), Miller (1999), Gullestad & Killingmo (2007), Igra (1993).

Forelæsningens pensum:

- Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (pp. 29-66). Akademisk Forlag. [35 sider]
- Hindle, D., & Vaciago, S. M. (Eds.). (1999). *Personality development: A psychoanalytic perspective*. Introduction (pp. 1-12). Taylor & Francis Group. [8 sider]
- Igra, L. (1993). *Objektrelationer og psykoterapi*. Introduktion til Melanie Klient. Uddrag: Indledning (13-14), Melanie Klein (33-44), Psykiske strukturer (99-104). Hans Reitzels Forlag. [22 sider]
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. Vaciago (Eds.), *Personality development: A psychoanalytic perspective* (pp. 138-157). Taylor & Francis Group. [18 sider]

5. Forelæsning: Behavioristiske aspekter af personligheden

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning introduceres der til behaviorismen, som i det 20. Århundrede var en væsentlig tradition i psykologien. Behaviorismens betydning for vores forståelse af 'personligheden' introduceres og diskuteres, med fokus på John B. Watson og B. F. Skinner.

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). Part IV. The Behaviorist Perspective. (Chapter 14) B. F. Skinner. *Radical Behaviorism*. In *An introduction to theories of personality*. (7th ed., pp. 287-315). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [29 s.]
- Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press [Kapitel 5, "Operant Behavior", pp.59-90] [31 s.]
- Skinner, B.F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American Psychologist*, 45(11), 1206-1210 [5 s.]

6. forelæsning: Humanistiske og eksistentiel-humanistiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

Inden for den amerikanske personlighedspsykologi udgjorde humanistisk psykologi 'the third force in psychology' efter psykoanalysen og behaviorismen, og dermed et nyt paradigme. Forelæsningen fokuserer især på Rogers banebrydende arbejde med at udmejsle ikke alene en ny forståelse af personligheden, men også en metodemæssigt bredere tilgang til udviklingen af viden om mennesket, især via kvalitative metoder såsom interview.

Selvom de eksistentielle rødder stammer fra europæiske og kontinentale traditioner, har eksistentielle perspektiver fundet stor interesse fra amerikanske psykologer og forskere, og det har ført til skabelsen af en eksistentiel-humanistisk tradition via eksponenter som Rollo May og Irvin D. Yalom, som begge finder stor inspiration i psykoanalysen. Særligt Yaloms eksistentielle forståelse af mennesket præsenteres og diskuteres.

Anbefalet læserækkefølge: Ewen (2014 – ch. 9), Rogers (1992), Yalom (1980), Outhwaite (1997).

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*. Carl R. Rogers. Self-Actualization Theory (Chapter 9). (7th ed., pp. 183-199). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [16 sider].
- Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, pp. 35-36). Hans Reitzels Forlag, København. [2 sider]
- Rogers, C. R. (1992 [1957]). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 827–832. <https://doi-org.zorac.aau.dk/10.1037/0022-006X.60.6.827> [7 sider]
- Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), pp. 3–26 New York: Basic Books [23 sider]

7. forelæsning: Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

Denne forelæsning præsenterer et eksistentielt og fænomenologisk perspektiv på personligheden, med udgangspunkt i den kontinentale tradition, der trækker på filosofiske arbejder af tænkere som Kierkegaard, Heidegger og Merleau-Ponty. Det sker ved at præsentere primærtetekster fra Laings og Kellers forståelse af personligheden som en både personlig eksistens og en kollektiv eksistens, med livsverden som baggrund. Bl.a. autenticitetsbegreb bliver diskuteret, og traditionens perspektiver på personligheden stilles over for andre dominerende forståelser af personligheden.

Anbefalet læserækkefølge: Sørensen (2009), Laing (2001), Keller (2015, 2012).

Forelæsningens pensum:

- Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (indledning). In: K. D. Keller (red.), *Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi*, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. [18 sider]
- Keller, K.D. (2015). Autenticitet. In: A. D. Sørensen og K. D. Keller (Eds.), *Psykotterapi og eksistentiel fænomenologi* (153 – 185). Aalborg Universitetsforlag. [31 sider]
- Laing, R. D. (2001). *Det spaltede selv: et eksistentielt studie i tilregnelighed og galskab*. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (pp. 13-24). Hans Reitzels Forlag. [11 sider]
- Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Amdisen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistenstænkningens historie og betydning* (pp. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. [20 sider]

8. Forelæsning: Posthumanistiske aspekter af personligheden

2 timer v/ Alfred Sköld

Med udgangspunkt i de seneste årtiers postpsykologiske problematiseringer af personligheden, så som socialkonstruktivisme, poststrukturalisme og nymaterialisme, inviterer denne forelæsning til en kritisk undersøgelse af, hvad det vil sige at være en person i dag. Hvilken betydning har det, og hvilke præmisser og udtalte antagelser hviler det på, når vi taler om "mennesket", "personen", "selvet", "individet", "aktøren", "agenten" eller "subjektet"? I hvilken grad er den måde vi forstår os selv på forbundet med den historiske kontekst vi lever i? Er tanken om en menneskelig essens – som den klassiske humanisme insisterer på – noget vi bør kæmpe for at bevare, eller bør vi snarere efterstræbe nye måder at være i verden på, som kommer til at overskride disse grænser?

Forelæsningens pensum:

- Braidotti, R. (2012). *The Posthuman*. Chapter 1: Posthumanism: Life beyond the Self, s. 13-55 [38 s.]
- Staunæs & Juelskjær (2014). Postpsykologisk subjektiveringsteori – Problemet med personligheden version 2.0. I: Køppe & Dammeyer, *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet*, s. 315-343. [27 s.]

9. Forelæsning: Kognitive aspekter af personlighedspsykologien

4 timer v/ Carsten Rønn

Forelæsningen præsenterer den kognitive tilgang til forståelsen af personligheden, bl.a. McCann og Pearlmans Constructivist Self Development Theory; A.T. Becks kognitive depressionsteori; Kelly's Personal Construct Theory og Seligmans depressionsteori. Begreber om kognitivt skema; selv-skema; learned helplessness; attributionsstil; copingstrategier; automatiske tanker; kognitive fejl mm behandles i sammenhæng med den kognitive tradition og rammesættes i deres psykologihistoriske sammenhæng. Den kognitive tilgang til personlighed er dybt inspireret af udviklingen i 1950'erne og 1960'erne indenfor kognitionspsykologi. Især får et nyt 'forskningsparadigme' indenfor kognitionspsykologi betydning for udviklingen af det kognitive perspektiv indenfor personlighedspsykologi. Forskningsparadigmet 'information processing' understreger betydningen af den måde en person tænker om sig selv og verden på for personens forestillinger og følelser og i sidste instans personens handlinger. Gennem eksempler på kognitive teorier indenfor personlighedspsykologi og relevante eksempler på kognitive teorier indenfor klinisk psykologi forsøges traditionens væsentligste bidrag til personlighedspsykologi eftervist, reflekteret og demonstreret.

Forelæsningens pensum:

- McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. "2. Constructivist self development theory", 10-25 [15 s.]
- Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). "Chapter 7 Cognitive therapy for depression", 284-291[6 s.]. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press.

- Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68-70 [2 s.]
- Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23 [17 s.]
- Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. "1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders", 1-5 [5 s.]
- McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. "Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality", 301-312 [10 s.] & 321-323 [2 s.] & 328-331 [3 s.] = [I alt 15 s.]
- Poulsen, H. (1972). Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for *perception* og hukommelse. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 [7 s.]
- Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 182-223. (Side 182-206 =24 sider)
- Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner's guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (Side 6-21 & 32-40 = 23 sider)
- Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, p 41-43. (Side 41-43 = 2 sider)

Supplerende læsning:

- Kelly, G.A. (1955/1963). *A theory of personality The psychology of personal constructs*. New York: W.W. Norton & Company, Inc. "Chapter one Constructive Alternativism", 3-45 [42 s.]

10. Forelæsning: Socialkognitive aspekter af personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

I et opgør med, og som en videreudvikling af, den behavioristiske forståelse af personligheden, udvikler Bandura m.fl. den socialkognitive tradition. Denne tradition medfører en ny forståelse af kognitionens betydning for vores adfærd, af indlæring og rollemodellernes betydning. Forelæsningen præsenterer traditionens centrale begreber, antagelser og forskningsresultater, ikke mindst repræsenteret ved Bandura og Rotters arbejde. Kritiske betragtninger og diskussioner præsenteres. Endelig gives eksempler fra aktuel forskning, som anvender socialkognitive forståelser. Anbefalet læserækkefølge: Ewen (Bandura), Bandura, Rotter & Mulry.

Forelæsningens pensum:

- Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004 [10 s.]

- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*, Albert Bandura. Social-Cognitive Theory (Chapter 16). (7th ed., pp. 341-360). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [19 s.]
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604 [7 s.]
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. <https://doi.org/10.1037/h0045925>

Supplerende litteratur:

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), 1-26.

11. forelæsning: Trækteori

4 timer ved Ane Søndergaard Thomsen

Forelæsningen diskuterer ideen om at måle og forstå personligheden på basis af et antal faktorer, herunder Big Five modellen. Dernæst præsenteres den efterfølgende kritik, der blandt andet blev kendt under navnet "person-situation debatten" fremført af blandt andre Walter Mischel. Sluttelig præsenteres trækteoriernes indarbejdning af kontekstens betydning i en Fem Faktor Teori, hvorved teorien bliver en moderne syntese.

Trækteoriene anvendes ofte i praksis, fx til rekruttering af medarbejdere, hvorfor anvendelsesperspektivet inddrages og diskuteres.

Anbefalet læserækkefølge: Ewen, Mischel, McCrae & Costa.

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). Part III. The Trait Perspective. (Chapter 12) Gordon W. Allport. Trait Theory & (Chapter 13) Raymond B. Cattell and others. Factor-Analytic Trait Theory. In *An introduction to theories of personality*. (7th ed., pp. 239-286). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [48 s.]
- McCrae, R.R., & Costa, P.T. (2008). The Five-Factor Theory of Personality. In O.P. John, R.W. Robins, & L.A. Pervin (Eds.), *Handbook of Personality. Theory and Research*, 3rd ed. (pp. 159-181). New York: The Guilford Press [18 s.]
- Mischel, W. (2004). Toward an integrative science of the person. *Annual Review of Psychology*, 55, 1-22, [19 s.]
<http://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.psych.55.042902.130709>

12. forelæsning: Biologiske aspekter af personligheden

4 timer ved Ane Søndergaard Thomsen

I denne forelæsning gives en introduktion til de biologiske aspekter af personligheden. Fokus er særligt på, hvorfor og hvordan vi gennem evolutionen har udviklet individuelle forskelle, der bl.a. kommer til udtryk i vores personlighed. Kunne der være et biologisk grundlag for faktorerne i Big Five? Hvorfor er nogle mere neurotiske end andre og hvorfor eksisterer fx psykopatiske træk overhovedet? Og kan det biologiske perspektiv evt. give et perspektiv i forhold til, at nogen undersøgelser viser, at stedfædre er mere voldelige over for spædbørn end biologiske fædre?

Forelæsningen adresserer begrebet arvelighed og hvordan det IKKE er et udtryk for hverken genetisk determinisme eller reduktionisme. Et moderne biologisk perspektiv fremhæver

tværtimod, at vores fænotype altid er et resultat af vores genotype i samspil med miljøfaktorer.

Forelæsningsens pensum:

- Buss, D.M. (1991). Evolutionary Personality Psychology. *Annual Review of Psychology*, 42, 459-491. DOI: 10.1146/annurev.ps.42.020191.002331 [28 s.]
<https://web-s-ebSCOhost-com.zorac.aub.aau.dk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=c5dc8bf8-91e2-489b-9563-8354b0ba8c69%40redis>
- Buss, D. M. (2009). The great struggles of life: Darwin and the emergence of evolutionary psychology. *American Psychologist*, 64(2), 140-148. DOI: 10.1037/a0013207 [8 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2009-01602-005.pdf>
- Daly, M. & Wilson, M.I. (1996). Violence against stepchildren. *Current Directions in Psychological Science*, 5(3), 77-81 [4 s.]
<https://www-ijstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/pdf/20182397>
- Kozorovitskiy, Y., Hughes, M., Lee, K., & Gould, E. (2006). Fatherhood affects dendritic spines and vasopressin V1a receptors in the primate prefrontal cortex. *Nature Neuroscience*, 9(9), 1094-1095 [2 s.]
<http://www.nature.com.zorac.aub.aau.dk/neuro/journal/v9/n9/pdf/nn1753.pdf>
- Zuckerman, M., & Glicksohn, J. (2016). Hans Eysenck's personality model and the constructs of sensation seeking and impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 103, 48-52. DOI: 10.1016/j.paid.2016.04.003 [4 s.]
<https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0191886916302562?via%3Dihub>

Supplerende læsning:

- Workman, L. & Reader, W. (2021). *Evolutionary Psychology: An Introduction* (4th ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108673044

13. Forelæsning: Narrativ identitet og socialkonstruktionisme

2 timer v/ Majse Lind

Forelæsningen præsenterer og diskuterer socialkonstruktionistiske perspektiver på begreberne identitet, selv og personlighed. Vi vil dernæst fokusere på Dan McAdams personlighedsteori med hovedvægt på den narrative identitet samt den nyere kobling af vikarierende livshistorier fremført af Dorthe Thomsen og David Pillemer.

Forelæsningsens pensum:

- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological Models of Human Development. In T. Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), *International Encyclopaedia of Education*, 2nd ed., Vol 3 (pp. 1643-1647). Oxford: Pergamon Press
- Burr, V. (2015). Social constructionism. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (Second Edition), pp 222-227.
- McAdams, D. P. (1995). What do we know when we know a person?..*Journal of personality*, 63(3), 365-396.

- Thomsen, D. K., & Pillemer, D. B. (2017). I know my story and I know your story: Developing a conceptual framework for vicarious life stories. *Journal of Personality*, 85(4), 464-480.

14. Forelæsning: Dynamiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Majse Lind

Forelæsningen har fokus på intra- og interpersonelle og dynamiske perspektiver på personligheden. Med begrebet "interpersonal complementarity" fremhæver Sadler og kollegaer, hvordan mennesker påvirker hinanden i momentet og over tid. Med rødder tilbage til Harry S. Sullivan fremhæver the Contemporary Interpersonal Theory of personality (CIIT), hvordan personligheden er relationel og afhænger af dynamiske intra- og interpersonelle processer (Dawood et al., 2018). Dunlop (2015) understreger at menneskets personlighed indbefatter mere end blot træk og udfolder, hvordan menneskets mål og den narrative identitet er dynamiske størrelser afhængig af konteksten og den specifikke relation.

Forelæsningens pensum:

- Dawood, S., Dowgwillo, E.A., Wu, L.Z., & Pincus, A.L. (2018). Contemporary integrative interpersonal theory of personality. In V. Ziegler-Hill & T.K. Shackelford. (Eds.), *The SAGE Handbook of Personality and Individual Differences* (pp. 171-200). New York: Guilford.
- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325.
- Sadler, P., Ethier., & Woody, E. (2011). Interpersonal complementarity. In L. M. Horowitz & Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment and therapeutic interventions* (pp. 123-142). NY: Wiley.

15. forelæsning: Tværkulturelle perspektiver på personligheden

2 timer v/ Ane Søndergaard Thomsen

Forelæsningen præsenterer tværkulturelle forståelser af selvet. Det vil bl.a. blive diskuteret, om de forskellige personlighedspsykologiske begreber giver lige stor mening i alle kulturer.

Forelæsningens pensum:

- Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self-representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(1), 83–93 [10 s.]
<http://zorac.aub.aau.dk/login?url=http://psycnet.apa.org/journals/psp/71/1/83.pdf>
- Markus, H., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224–253 [25 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/rev/98/2/224.pdf>

16. forelæsning: Opsummering og afrunding – personlighedspsykologien fra Freud til i dag

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning vil vi opsummere og afrunde personlighedspsykologi. Forelæsningens formål er at opsummere og tydeliggøre lighederne og forskellene imellem de personlighedspsykologiske perspektiver, I er blevet præsenteret for.

Forelæsningens pensum:

Intet pensum til denne forelæsning

Samlet pensumliste:

Bøger (findes også gratis via AUB):

Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*. (7. udg.). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. Kapitel 1, 2, 9, 12, 13, 14, 16. [I alt ca 153 sider]

Nedenfor dels tekster som den studerende downloader ('klikker sig til') via de markerede 'dybe link' og dels tekster som uploades til Moodle i mappen "Kompendium PDF tekster" (og som er markeret med α):

Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68-70 [2 s.]

Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004 [10 s.]
http://www.psykologtidsskriftet.no/index.php?seks_id=28833&a=2

Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. [7 sider] <https://doi.org/10.1037/h0045925>

Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23 [17 s.]

αBraidotti, R. (2012). *The Posthuman*. Chapter 1: Posthumanism: Life beyond the Self, s. 13-55 [38 s.]

Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self-representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(1), 83–93 [10 s.]
<http://zorac.aub.aau.dk/login?url=http://psycnet.apa.org/journals/psp/71/1/83.pdf>

α Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological Models of Human Development. In T. Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), *International Encyclopaedia of Education*, 2nd ed., Vol 3 (pp. 1643-1647). Oxford: Pergamon Press [4 s.]

α Burr, V. (2015). Social constructionism. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (Second Edition), pp 222-227. [5 s]

- Buss, D.M. (1991). Evolutionary Personality Psychology. *Annual Review of Psychology*, 42, 459-491. DOI: 10.1146/annurev.ps.42.020191.002331 [28 s.]
<https://web-s-ebSCOhost-com.zorac.aub.aau.dk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=c5dc8bf8-91e2-489b-9563-8354b0ba8c69%40redis>
- Buss, D. M. (2009). The great struggles of life: Darwin and the emergence of evolutionary psychology. *American Psychologist*, 64(2), 140-148. DOI: 10.1037/a0013207 [8 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2009-01602-005.pdf>
- α Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, p 41-43. (Side 41-43 = 2 sider)
- Daly, M. & Wilson, M.I. (1996). Violence against stepchildren. *Current Directions in Psychological Science*, 5(3), 77-81 [4 s.]
<https://www-jstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/pdf/20182397>
- α Dawood, S., Dowgwillo, E.A., Wu, L.Z., & Pincus, A.L. (2018). Contemporary integrative interpersonal theory of personality. In V. Ziegler-Hill & T.K. Shackelford. (Eds.), *The SAGE Handbook of Personality and Individual Differences* (pp. 171-200). New York: Guilford. [29 s]
- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325. [15 s]
- α Erikson, E. (2021). *Barnet og samfundet*. Kapitel VII: Otte aldre i menneskets liv, s. 232-259 [26 s.]
- Eriksson, J. (2012) Freud's metapsychology—the formal a priori of psychoanalytic experience, *The Scandinavian Psychoanalytic Review*, 35:1, 21-34.
<https://doi.org/10.1080/01062301.2012.10592377> [13 s.]
- α Freud, S. (1933). Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestandsdele. s. 50-67 [17 s.]
- α Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (pp. 29-66). Akademisk Forlag. [35 sider]
- Hindle, D., & Vaciago, S. M. (Eds.). (1999). *Personality development : A psychoanalytic perspective*. Introduction (pp. 1-12). Taylor & Francis Group. [8 sider]
- α Igra, L. (1993). *Objektrelationer og psykoterapi*. Introduktion til Melanie Klient. Uddrag: Indledning (13-14), Melanie Klein (33-44), Psykiske strukturer (99-104). Hans Reitzels Forlag. [22 sider]
- α Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (indledning). In: K. D. Keller (red.), *Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi*, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. [18 sider]

- α Keller, K.D. (2015). Autenticitet. In: A. D. Sørensen og K. D. Keller (Eds.), *Psykoterapi og eksistentiel fænomenologi* (153 – 185) Aalborg Universitetsforlag. [31 sider]
- Kozorovitskiy, Y., Hughes, M., Lee, K., & Gould, E. (2006). Fatherhood affects dendritic spines and vasopressin V1a receptors in the primate prefrontal cortex. *Nature Neuroscience*, 9(9), 1094-1095 [2 s.]
<http://www.nature.com.zorac.aub.aau.dk/neuro/journal/v9/n9/pdf/nn1753.pdf>
- α Laing, R. D. (2001). *Det spaltede selv : et eksistentielt studie i tilregnelighed og galskab*. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (pp. 13-24). Hans Reitzels Forlag. [11 sider]
- α Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 182-223. (Side 182-206 =24 sider)
- α Lear, J. (2018). *Wisdom Won from Illness – Essays in Philosophy and Psychoanalysis*. Chapter 1: Wisdom Won from Illness, s. 11-29 [17 s.]
- Markus, H., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224–253 [25 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/rev/98/2/224.pdf>
- McAdams, D. P. (1995). What do we know when we know a person?. *Journal of personality*, 63(3), 365-396. [31 sider]
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (pp. 3–39). Academic Press. [29 sider] <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/B9780121346454500020>
- α McAdams, D.P. (2009). Chapter 1. Studying the person. In *The person. An introduction to the science of personality psychology* (5th ed., pp.2-26). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons [25 s.]
- α McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. “Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality”, 301-312 [10 s.] & 321-323 [2 s.] & 328-331 [3 s.] = [I alt 15 s.]
- α McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. “2. Constructivist self development theory”, 10-25 [15 s.]
- α McCrae, R.R., & Costa, P.T. (2008). The Five-Factor Theory of Personality. In O.P. John, R.W. Robins, & L.A. Pervin (Eds.), *Handbook of Personality. Theory and Research*, 3rd ed. (pp. 159-181). New York: The Guilford Press [18 s.]

- α McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. Chapter 3: Developmental Levels of Personality Organization, s. 43-68 [25 s.]
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. Vaciago (Eds.), *Personality development : A psychoanalytic perspective* (pp. 138-157). Taylor & Francis Group. [18 sider]
- Mischel, W. (2004). Toward an integrative science of the person. *Annual Review of Psychology*, 55, 1-22 [19 s.]
<http://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.psych.55.042902.130709>
- α Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, pp. 35-36). Hans Reitzels Forlag, København. [2 sider]
- α Poulsen, H.(1972). Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for *perception* og hukommelse. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 [7 s.].
- Roberts, Brent W., and Hee J. Yoon. 'Personality Psychology'. *Annual Review of Psychology* 73, no. 1 (2022): 489–516. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-020821-114927>. [27 sider]
- Rogers, C. R. (1992 [1957]). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 827–832. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1037/0022-006X.60.6.827> [7 sider]
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604 [7 s.]
- α Sadler, P., Ethier., & Woody, E. (2011). Interpersonal complementarity. In L. M. Horowitz & Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment and therapeutic interventions* (pp. 123-142). NY: Wiley. [19 s]
- α Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press [Kapitel 5, "Operant Behavior", pp.59-90] [31 s.]
- Skinner, B.F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American Psychologist*, 45(11), 1206-1210 [5 s.] <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/amp/45/11/1206.pdf>
- α Staunæs & Juelskjær (2014). Postpsykologisk subjektiveringsteori – Problemet med personligheden version 2.0. I: Køppe & Dammeyer, *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet*, s. 315-343. [27 s.]
- α Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Amdisen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistenstænkningens historie og betydning* (pp. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. [20 sider]

- Thomsen, D. K., & Pillemer, D. B. (2017). I know my story and I know your story: Developing a conceptual framework for vicarious life stories. *Journal of Personality*, 85(4), 464-480 [16 s.]
- α Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. "1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders", 1-5 [5 s.].
- α Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), pp. 3–26 New York: Basic Books [23 sider]
- α Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). "Chapter 7 Cognitive therapy for depression", 284-291[6 s.]. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press.
- α Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner's guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (Side 6-21 & 32-40 = 23 sider)
- Zuckerman, M., & Glicksohn, J. (2016). Hans Eysenck's personality model and the constructs of sensation seeking and impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 103, 48-52. DOI: 10.1016/j.paid.2016.04.003 [4 s.] [https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0191886916302562?via%3Dihub](https://www.sciencedirect.com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0191886916302562?via%3Dihub)

I alt 1005 sider.

SUNDHEDSPSYKOLOGI

Modultitel dansk: Sundhedspsykologi, BA-sidefag PSYK F19 (F19-29519)

Modultitel engelsk: Health Psychology

ECTS: 10

STADS-kode: HEABS0016B

Placering

Forårssemester

6. semester

Modulansvarlig

Mette Kold (MK) (mkoj@ikp.aau.dk)

Undervisere

Mette Kold (MK), (mkoj@ikp.aau.dk)

Chalotte Glintborg (CG), (cgl@ikp.aau.dk)

Kristine Kahr Nilsson (KKN), (kkn@ikp.aau.dk)

Patrick Karl Bender (PKB), (pbender@ikp.aau.dk)

Tia G.B. Hansen (TH), (tia@ikp.aau.dk)

Peter Clement Lund (PCL), (pclement@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Hver undervisningsgang består af fire timer, hvoraf de to første timer er forelæsning, og de to sidste er seminar og øvelser. Den undervisningsansvarlige på dagen afholder også øvelser og seminarer.

Type og sprog

Sidefagsmodul/valgfag

Mål

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

Viden

- centrale og klassiske teorier om sundhedspsykologisk teori og metode
- videnskabelige sundhedspsykologiske begreber vedrørende sundhed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for sundhedspsykologi
- hvordan interaktionen mellem somatiske, fysiologiske, psykiske, kontekstuelle og kulturelle faktorer har betydning for manifestationen af symptomer, behandling, sundhedsfremme og forebyggelse.

Færdigheder

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det sundhedspsykologiske område
- at redegøre for og formidle sundhedspsykologiske problemstillinger

- at vurdere relevante tilgange til forståelse af, undersøgelse af og intervention i forhold til sundhedspsykologiske problemstillinger
- at vurdere sundhedspsykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger.

Kompetencer

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere sundhedspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af sundhedspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om sundhedspsykologi til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger
- selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Sundhedspsykologien har som speciale eksisteret i over 30 år. Dens genstandsfelt er bredt, idet dens udgangspunkt er den bio-psyko-sociale menneskeforståelse, og ofte er den også tværfaglig i sin anvendelse.

Særligt det forskningsmæssige fokus, hvor en detaljeret forståelse af de biologiske mekanismer ses i sammenhæng med de psykosociale faktorer, har været i vækst. Feltet er blevet mere komplekst, samtidig med at der kommer mere specifikke inputs til, hvordan sundhedspsykologen kan gøre en reel forskel, dels i sundhedsfremmearbejdet, dels i både fysisk og psykisk sygdomsbehandling og dels inden for rehabiliteringsområdet.

Forelæsningsrækken dækker temaerne angst, depression, stress, kroniske smerter og funktionelle lidelser. Der fokuseres på ungdommens særlige udfordringer samt på kronisk sygdomssvækkelse og alderdom. Perspektivet er gennemgående behandlingsmulighederne i den sundhedspsykologiske rammeforståelse.

Sideløbende reflekteres over den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle, og hvordan man i den professionelle rolle kan arbejde kreativt med rammerne, eksemplificeret gennem en lang række projekter og eksperimenter.

Modulet består af 12 undervisningsdage á 4 timer, i alt 48 timer. Hver kursusdag består af 2 timers forelæsning og 2 timers seminar- og/eller øvelser. Der sættes fokus på:

- Sundhedspsykologiens genstandsområde.
- Psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress i sundhedspsykologisk belysning.
- Sundhedspsykologiens behandlingsmuligheder i forhold til forskellige typer kronisk sygdom og alderssvækkelse.
- Komplekse symptom- og sygdomsbilleder og sundhedspsykologisk behandling af disse.

- At være pårørende til en symptom- eller sygdomsramt, herunder sorg og reaktioner på tab og traumer.
- Hvordan mindfulness og compassion i stadig stigende grad bruges i (sundheds)psykologien, både til sygdomsramte og til deres pårørende.
- Betydningen af underviserens / terapeutens / den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle.
- Historisk / kritisk perspektivering af sundhedspsykologien.
- Opsummering, overblik og kravene til eksamen.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
12 forelæsninger á 2 timer	24
12 seminar- og øvelsesgange á 2 timer	24
Læsning og forberedelse	182
Eksamen	40

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 12 forelæsninger á 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 12 gange á 2 timer seminar og øvelser.

Timerne ligger hver gang i umiddelbar forlængelse af forelæsninger, så de i alt 12 mødegange består af 4 timer.

Antal seminarhold: 0

Deltagere

Sidefagsstuderende.

Der er samlæsning med bacheloruddannelsen i psykologi, valgfag 4.- eller 6. semester i 3 af 4 timer, i alt 8 ud af de 12 mødegange.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse	Mette Kold
2. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Angst, depression og stress generelt set	Mette Kold
3. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst	Chalotte Glintborg
4. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser	Patrick Karl Bender
5. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Præstationskultur og kropsidealer – sammenhængen mellem krop, psyke og samfund.	Peter Clement Lund
6. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Kroniske smerter og håndtering heraf	Mette Kold
7. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Funktionelle lidelser	Mette Kold
8. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Stigmatisering af psykiske lidelser	Ester Holte Kofod
9. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Mindfulness og compassion i sundhedspsykologien	Mette Kold
10. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Selskabsdyr	Tia B.G. Hansen
11. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer	Mette Kold
12. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Et historisk og kritisk vue på sundhedspsykologien. Afslutning af forløb	Mette Kold

Eksamen

En intern skriftlig prøve i Sundhedspsykologi (Health Psychology).

Prøven er en bunden 7-dages opgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Pensumramme: 1000 standardsider ikke for snævert afgrænset obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 7-10 sider.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrieede.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Al undervisning foregår på Aalborg Universitet, Teglgårdsplads 1 (Nordkraft), 9000 Aalborg. Det kan ikke forventes at samtlige tekster gennemgås ved forelæsningerne.

1. Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse

4 timer v/ Mette Kold

Der gives en introduktion til sundhedspsykologien – fagets genstandsområde og historie internationalt og i Danmark. Desuden vil basale begreber og sygdoms- og sundhedsmodeller blive gennemgået og sat i relation til faget.

Pensum (i alt 161 sider):

- Taylor, S.E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition), s. 14-36. New York, NY: McGraw-Hill Education. Kap. 2. The systems of the body. [22 s]
- Friis-Hasché, E. (2013). *1. Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [21 s]
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. [10 s]
- Goleman, D. & Davidson, R.J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*, s. 101-122 & s. 165-190. New York: Avery. Kap. 6. Primed for love & Kap. 9. Mind, Body & Genome. [48 s]
- Prætorius, N.U. (2018). *Opgør med konkurrencestatens negative menneskesyn*. In Wold, M., & Wold, M.. *Tag etikken tilbage: markedstænkningen og dens konsekvenser*. Jensen & Dalgaard. [15 s]
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). *Interoception, contemplative practice, and health*. *Frontiers in Psychology*, 6. [25 s]
- Whitehead, P. M. (2019). *Existential Health Psychology*. In *Existential Health Psychology* (pp. 63-73). Palgrave Pivot, Cham. [10 s]

2. Angst, depression og stress

4 timer v/ Mette Kold

Angst, depressivitet og stress er steget drastisk det seneste ti år i DK. Det giver nedsat livskvalitet og social funktionsevne. Forelæsningen anskuer både det rent kliniske symptombillede og kommer med et mere socialantropologisk bud på epidemiens årsag.

Pensum (i alt 117 sider):

- Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [16 s]

- Nielsen, T., Hougaard, E. & Rosenberg, R. (2002). *Angstens psykologi og biologi*. Kap. 1, s. 11-56. I: Hougaard, E. m.fl. *Angst & angstbehandling*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. [45 s]
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange. Om frygt og helte*. S. 179-229. Kbh.: Gyldendal. [50 s]
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. [6 s]

3. Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst

4 timer v/ *Chalotte Glintborg*

Når et menneske rammes af alvorlig sygdom, bør der ikke kun være fokus på de somatiske symptomer og følger, men også de psykologiske konsekvenser, det har at blive ramt af svær sygdom. At skulle forson sig med varigt nedsatte funktioner kan afstedkomme psykologiske reaktioner som depression, nedsat livskvalitet mm. Også de pårørende bliver potentielt hårdt ramte. Rehabiliteringspsykologien byder på helhedsorienterede forholdemåder i støtten til syge og pårørende.

Pensum (i alt 50 sider):

- Glintborg, C. (2018). *Introduktion til rehabiliteringspsykologi*. Kap. 1, s. 13-18. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [6 s]
- Glintborg, C. & Larsen, K. (2018). *Fra sygdom til sundhed – resiliensmodellen*. Kap. 3, 35-46. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [12 s]
- Marks, D. F. (2018). IAPT under the microscope. *Journal of Health Psychology*, 23(9), 1131–1135. [5 s]
- Kazdin, A.E. (2007). Mediators and Mechanisms of Change in Psychotherapy Research. *Annual Review of Clinical Psychology*, 3(1), 1–27. [27 s]

4. Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser

4 timer v/ *Patrick Karl Bender*

Der er en stigende bevågenhed på børn og unges mistrivsel. Problemet belyses fra forskellige perspektiver. Under temaet 'Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser', ser vi på, hvordan vi tilgår digitale spil og andre medier, og hvordan brugen af disse påvirker os. Er det godt for os at bruge digitale medier? Er det dårligt? Hvad er de sundhedsmæssige konsekvenser af digitalt mediebrug?

Pensum (i alt 29 sider):

- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current opinion in psychology*, 19, 104-108. [5 s]
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. [7 s]

- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. [6 s]

5. Præstationskultur og kropsidealer – sammenhængen mellem krop, psyke og samfund.

4 timer v/ Peter Clement Lund

Forelæsningsen relevant i forhold til Sundhedspsykologi: Jf. semesterplanen, står ét af fire mål beskrevet: 'Forståelse for interaktionen mellem somatiske, fysiologiske, psykiske, kontekstuelle og kulturelle faktorer har betydning for manifestationen af symptomer, behandling, sundhedsfremme og forebyggelse.'

Forelæsningsen tager udgangspunkt i sammenhængen mellem kropsidealer og sociale tendenser/strukturer. Specifikt dykkes der ned i, hvordan den verden vi lever i, har et enormt fokus på præstation og optimering, hvilket fører til en stigning af forskellige teknikker til at optimere kroppen, men også til større problemer og lidelser med og i kroppen. Hvad vil det sige at leve i en præstations- eller optimeringskultur? Og hvilke konsekvenser har dette for vores måde at forstå og forholde os til vores kroppe?

Pensum (i alt 51 sider):

- Brinkmann, S. (2010). 1. *Patologiseringstesen: Diagnoser og patologier før og nu*. In Brinkmann, S. (ed). *Det Diagnosticerede Liv*. Klim. [17 s]
- Dilling, J., & Petersen, A. (2021). *Embodying the culture of achievement: Culture between illness and perfection is a 'thin line' – obtaining the ideal female body as an act of achievement*. *Culture and Psychology*. [20 s]
- Gerish, B., Salfeld, B., Beerbom C., Busch, K. & King, V. (2018) *Optimisation by knife – On types of biographical appropriation of aesthetic surgery in late modernity* in King, V., Gerisch, B. & Rosa, H. (Eds.), *Lost in Perfection: Impacts of Optimisation on Culture and Psyche*. Routledge. [14 s.]

6. Kroniske smerter og håndtering heraf

4 timer v/ Mette Kold

Mange forskellige sygdomme medfører mere eller mindre invaliderende og tilbagevendende eller kroniske smerter. Sundhedspsykologen arbejder helhedsorienteret med at understøtte stadig mere velfungerende håndteringsstrategier. Forelæsningsen gennemgår hvad og hvordan der arbejdes hermed på smertecentre i DK.

Pensum (i alt 124 sider):

- Hansen, K.E. & Kold, M. (2018). *Rehabiliteringspsykologisk behandling af kroniske smerter*. Kap 14, s. 239-262. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [24 s]
- Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. [14 s]
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31. [26 s]

- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. [16 s]
- Eccleston, C. (2015). *Breathing, Embodied: The psychology of physical sensation*. Kap. 5. Oxford University Press. [44 s]

7. Funktionelle lidelser

4 timer v/ Mette Kold

Komplekse symptom- og sygdomsbilleder fylder stadig mere. I 20-50% af alle lægekonsultationer, afhængig af det lægelige speciale, konfronteres lægen med somatiske symptomer, som ikke skyldes somatisk sygdom, og hvor en ren biomedicinsk tilgang derfor kommer til kort. 6% har en funktionel lidelse, der påvirker deres livskvalitet væsentligt. En funktionel lidelse er en samlebetegnelse for en gruppe af sygdomme, hvor man er belastet af eller bekymret over fysiske symptomer, som gør det svært at fungere i dagligdagen, og hvor symptomerne ikke kan tilskrives en anden kendt og veldefineret diagnose. Man kan forstå en funktionel lidelse som en tilstand, hvor hjernen og kroppen er overbelastet og ikke fungerer normalt. Gennem de seneste år er der blevet forsket intensivt i årsager og behandling af funktionelle lidelser. Forskningen viser blandt andet, at nogle patienter kan blive raske, og en stor del kan få en betydelig forbedret livskvalitet. Forelæsningen gennemgår dele af forskningen og behandlingen, som den foregår i DK.

Pensum (i alt 46 sider):

- Archer, T. (2016). Physical Exercise and its Impact on Psychology. *Clinical and Experimental Psychology*, 02(02). [3 s]
- Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. *et al.* Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> [16 s]
- Herbert, B.M. & Pollatos, O. (2012). The Body in the Mind: On the Relationship Between Interoception and Embodiment. *Topics in Cognitive Science*, 4(4), 692–704. [13 s]
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. [7 s]
- Petersen, G. L., Finnerup, N. B., Colloca, L., Amanzio, M., Price, D. D., Jensen, T. S., & Vase, L. (2014). The magnitude of nocebo effects in pain: A meta-analysis: *Pain*, 155(8), 1426–1434. [13 s]

8. Stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser

4 timer v/ Ester Holte Kofod

Denne forelæsning gennemgår forskellige perspektiver på stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser, og diskuterer spørgsmål som: *Hvilken rolle spiller forskellige årsagsforståelser af psykiske lidelser for stigmatiserings- og marginaliseringsprocesser? Hvilke forskelle er der mellem forskellige psykiske lidelser mht. oplevelser af stigmatisering og marginalisering? På baggrund af aktuel viden, hvordan kan stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser reduceres?*

Pensum (i alt 44 sider):

- Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. [14 s.]
- Kvaale, E.P., Haslam, N., Gottdiener, W.H., 2013. The “side effects” of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33,782–794. [13 s]
- Nilsson, K.K., Kugathasan, P., & Straarup, K.N. (2016). Characteristic, Correlates and Outcomes of Perceived Stigmatization in Bipolar Disorder Patients. *Journal of Affective Disorders*, 194; 196-201. [6 s]
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. [11 s.]

9. Mindfulness og compassion i sundhedspsykologien

4 timer v/ Mette Kold

Mindfulness og compassion bruges i stadig stigende grad i (sundheds)psykologien, både i forhold til sygdomsramte og deres pårørende. De mest anvendte retninger og deres anvendelsesområder inden for psykologien gennemgås kort. Der zoomes ind på retningen Mindfulness Based Cognitive Therapy (MBCT), som især bruges i forhold til at forebygge tilbagefald af svær depression. MBCT har også dannet udgangspunkt for forløb til gruppebaserede kræfthåndteringsforløb.

Pensum (i alt 136 sider):

- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 I C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. [26 s]
- Segal, Z.V., Williams, J.M.G. og Teasdale, J.D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed), s. 11-60. New York: Guilford Press. Kap. 1. Depression casts a long shadow. Kap. 2. Why do people that have recovered from depression relapse?. Kap. 3. Developing mindfulness-based cognitive therapy. [50 s]
- Shapiro & Carlson (2017). *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions*, s. 81-97. Washington: American Psychological Association. Kap. 6. Mindfulness-based interventions for medical populations. [17 s]
- Nhat Hanh, T. *Stilhedens kraft i en støjende verden*, side 44-84. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. Kap. 2. Kanal NonStop Tanker. Kap. 3. Tordnende stilhed. [40 s]
- Jacob, J. A. (2016). As Opioid Prescribing Guidelines Tighten, Mindfulness Meditation Holds Promise for Pain Relief. *JAMA*, 315(22), 2385. [3 s]

10. Selskabsdyr

4 timer v/ Tia Hansen

Hvorfor har mennesker kæledyr, og hvad er de sundhedspsykologiske perspektiver? Forelæsningen foreslår en rammeforståelse og diskuterer det videnskabelige belæg for sundhedsmæssige effekter. Der rundes af med centrale temaer i aktuell international forskning samt forslag til god praksis på området.

Pensum (i alt 56 sider):

- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glinthorg (Ed.), Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 sider]
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. doi:10.1177/0963721411415220 [4 sider]
- Veevers, J. E. (1985). The social meaning of pets. *Marriage & Family Review*, 8(3-4), 11-30. doi:10.1300/J002v08n03_03 [20 sider]
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [11 sider]

11. Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer.

4 timer v/ Mette Kold

I terapiforskningen har man konstateret, at kvaliteten af relationen samt terapeutens nærvær er væsentlige udslagsgivende faktorer for effekt. Placeboforskningen understøtter betydningen og vigtigheden af de menneskelige møder. Deltageren på modulet får nu lejlighed til at sætte fokus på sin egen professionelle rolle og udviklingen af denne.

Pensum (i alt 37 sider):

- Shapiro & Carlson (2017). *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions*, s. 21-36. Washington: American Psychological Association. Kap. 2. The mindful therapist. [15 s]
- Terjestam, Bengtsson, & Jansson (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. [13 s]
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education; Milton Vol. 19, Iss. 1, (Apr 2016): 33-41.* [9 s]

12. Et historisk og kritisk vue på sundhedspsykologien. Afslutning af forløbet.

4 timer v/ Mette Kold

Sundhedspsykologien har oplevet skiftende bølger af popularitet, internationalt som nationalt gennem ca. fem årtier. Kritik af og forsvar for retningsens beståen også i fremtiden, fremføres. Forelæsningsen slutter med en tour de force ud over modulets struktur, formål og indhold.

Pensum (i alt 44 sider):

- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. [18 s]
- Taylor, S.E. (2018). *Health psychology (Tenth edition)*, s. 312-327. New York, NY: McGraw-Hill Education. [16 s]
- Whitehead, P. M. (2019). Conclusion: Caring for the Human Being—An Outline for Applied Existential Health Psychology. In *Existential Health Psychology* (pp. 99-109). Palgrave Pivot, Cham. [10 s]

Samlet litteraturoversigt:

Bøger der kan købes i FACTUM:

- Glintborg, C. (2018). *Rehabiliteringspsykologi: en introduktion i teori og praksis*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. Bogen er på ialt 309 sider. Herfra kap. 1 (s. 13-18), 3 (s. 35-46), 7 (s. 89-114), 10 (s. 153-174), 14 (s. 239-262). [88 s]

I øvrigt:

- Archer, T. (2016). Physical Exercise and its Impact on Psychology. *Clinical and Experimental Psychology*, 02(02). <https://doi.org/10.4172/2471-2701.1000e104> [3 s]
- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current Opinion in Psychology*, 19, 104–108. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.003> [5 s]
- Brinkmann, S. (2010). *Det diagnosticerede liv: sygdom uden grænser*. Århus: Klim. Herfra kap. 1 (17 sider). [17 s]
- Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. [14 s.]
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. DOI: 10.1073/pnas.2014859117 [10 s]
- Dilling, J., & Petersen, A. (2021). *Embodying the culture of achievement: Culture between illness and perfection is a 'thin line' – obtaining the ideal female body as an act of achievement*. *Culture and Psychology*. [20 s]
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 19(1), 33–41. <https://doi.org/10.1007/BF03400985> [9 s]
- Eccleston, C. (2015). *Embodied: The psychology of physical sensation*. Oxford University Press. Herfra kap. 5. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198727903.001.0001> [44 s]
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange: om frygt og helte*. Copenhagen: Gyldendal. Herfra s. 179-229. [50 s]
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). Interoception, contemplative practice, and health. *Frontiers in Psychology*, 6. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00763> [25 s]
- Friis-Hasché, E. (2013). 1. *Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [21 s]
- Gerish, B., Salfeld, B., Beerbom C., Busch, K. & King, V. (2018) *Optimisation by knife – On types of biographical appropriation of aesthetic surgery in late modernity* in King,

- V., Gerisch, B. & Rosa, H. (Eds.), *Lost in Perfection: Impacts of Optimisation on Culture and Psyche*. Routledge. [14 s.]
- Goleman, D., & Davidson, R. J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*. New York: Avery. Herfra kap. 6 (s. 101-122) & 9 (s. 165-190). [48 s]
  - Herbert, B. M., & Pollatos, O. (2012). The Body in the Mind: On the Relationship Between Interoception and Embodiment. *Topics in Cognitive Science*, 4(4), 692–704. <https://doi.org/10.1111/j.1756-8765.2012.01189.x> [13 s]
  - Hougaard, E., Rosenberg, R., & Nielsen, T. (2008). Angst og angstbehandling. Hans Reitzel. Herfra del af kap. 1, s. 11-56. [45 s]
  - Jacob, J. A. (2016). As Opioid Prescribing Guidelines Tighten, Mindfulness Meditation Holds Promise for Pain Relief. *JAMA*, 315(22), 2385. <https://doi.org/10.1001/jama.2016.4875> [3 s]
  - Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. et al. Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> [16 s]
  - Kazdin, A. E. (2007). Mediators and Mechanisms of Change in Psychotherapy Research. *Annual Review of Clinical Psychology*, 3(1), 1–27. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091432> [27 s]
  - Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. <https://doi.org/10.1080/19012276.2012.693727> [14 s]
  - Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. <https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.062> [7 s]
  - Kvaale, E. P., Haslam, N., & Gottdiener, W. H. (2013). The ‘side effects’ of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33(6), 782–794. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.06.002> [13 s]
  - Markey, P. M., & Ferguson, C. J. (2017). Internet Gaming Addiction: Disorder or Moral Panic? *American Journal of Psychiatry*, 174(3), 195–196. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2016.16121341> [2 s]
  - Marks, D. F. (2018). IAPT under the microscope. *Journal of Health Psychology*, 23(9), 1131–1135. <https://doi.org/10.1177/1359105318781872> [5 s]
  - Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. <https://doi.org/10.1073/pnas.1010076108> [6 s]
  - Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholm, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [16 s]

- Nhât Hanh. (2016). *Stilhed: stilhedens kraft i en støjende verden*. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. Kap. 2. Kanal NonStop Tanker. Kap. 3. Tordnende stilhed, side 44-84. [41 s]
- Nilsson, K. K., Kugathasan, P., & Straarup, K. N. (2016). Characteristics, correlates and outcomes of perceived stigmatization in bipolar disorder patients. *Journal of Affective Disorders*, 194, 196–201. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.01.025> [6 s]
- Petersen, G. L., Finnerup, N. B., Colloca, L., Amanzio, M., Price, D. D., Jensen, T. S., & Vase, L. (2014). The magnitude of nocebo effects in pain: A meta-analysis: *Pain*, 155(8), 1426–1434. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2014.04.016> [13 s]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. Herfra kap. 1, 2 & 3, side 11-60. [50 s]
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. [11 s.]
- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) [32 s]
- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. <https://doi.org/10.1177/1359105318755409> [18 s]
- Taylor, S. E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition). New York, NY: McGraw-Hill Education. Herfra kap. 2 (s. 14-36) & kap. 15 (s. 312-327). [37 s]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [13 s]
- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. <https://doi.org/10.1089/cyber.2016.0259> [6 s]
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. <https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000000445> [7 s]
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31. <https://doi.org/10.1080/16506073.2015.1098724> [26 s]
- Whitehead, P. M. (2019). *Existential Health Psychology: The Blind-spot in Healthcare*. Springer. Kap 6 & 9 <https://doi.org/10.1007/978-3-030-21355-8> [20 s]
- Wold, M. (red). (2018). Tag etikken tilbage: markedstækningen og dens konsekvenser. Jensen & Dalgaard. S. Herfra kapitlet af Prætorius, N.A. Opgør med konkurrencestatens primitive menneskesyn. [15 s]

- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2014.07.018> [16 s]

990 sider i alt. Med forbehold for ændringer.

INTRODUKTION TIL PSYKOLOGISK FORSKNINGSMETODOLOGI

Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi
Introduction to research methodology in psychology

ECTS: 5

STADS-kode: HEABS0015B

Placering

6. Semester (2. Semester sidefag)

Modulansvarlig

Jaan Valsiner (jvalsiner@ikp.aau.dk)

Nik Kharlamov (nik@ikp.aau.dk)

Undervisere

Jaan Valsiner (JV) jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK) nik@ikp.aau.dk

Type og sprog

Sidefagsmodul (kursus)

Engelsk og Dansk

Mål

Viden

- *forskellige tilgange til analysen af kvalitativt og kvantitativt forskningsmateriale,*
- *herskende videnskabsteoretiske paradigmers relevans for psykologien og*
- *psykologiens videnskabsteoretiske egenart og dens forhold til øvrige fag*

Færdigheder

- *at reflektere over og indplacere forskellige kvalitative og kvantitative forskningsmetoder i forhold til videnskabsteoretiske problemstillinger,*
- *at identificere videnskabsteoretiske paradigmers relevans for psykologien og*
- *at formidle psykologisk forskningsmetodologiske indsigter i faglige sammenhænge*

Kompetencer

- *at identificere og reflektere over grundlæggende psykologiske forskningsmetodologiske problemstillinger og*
- *at håndtere videnskabsteoretiske paradigmers relevans for psykologien.*

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Kurset præsenterer forskellige perspektiver på forskningsmetodologi i psykologi i lyset af grundlæggende videnskabsteoretiske overvejelser og paradigmer. Der diskuteres både principper og generelle problemstillinger samt enkelte elementer af psykologiske undersøgelser. Kurset danner således det metodologiske og videnskabsteoretiske grundlag for at man kan bruge og evaluere psykologisk forskning i både akademiske og praktiske (anvendte) sammenhænge. Kurset støtter de studerendes forståelse for andre psykologifaglige moduler i sidefagets forløb.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
12 forelæsninger à 2 timer	24
Læsning og forberedelse	74
Eksamen	37

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 12

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

2. semester sidefag (6. semester)

Deltagerforudsætninger

Ingen særlige forudsætninger.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning	2 x 45 min.	Science, social practices, and the position of psychology.	Jaan Valsiner
2. Forelæsning	2 x 45 min.	Psychology as a normative discipline	Jaan Valsiner
3. Forelæsning	2 x 45 min.	Studying self-reflexive open systems	Jaan Valsiner
4. Forelæsning	2 x 45 min.	Psychology's methodology and its methods	Jaan Valsiner
5. Forelæsning	2 x 45 min.	Frames of reference and pathways to generalization in psychology	Jaan Valsiner
6. Forelæsning	2 x 45 min.	Psychology as a science of human being in social settings: Focus on higher psychological functions	Jaan Valsiner
7. Forelæsning	2 x 45 min.	Mål, metoder, data og etik i psykologisk forskning	Nik Kharlamov
8. Forelæsning	2 x 45 min.	Beskrivelse, fortolkning og forklaring	Nik Kharlamov
9. Forelæsning	2 x 45 min.	Psykologiske eksperimenter	Nik Kharlamov
10. Forelæsning	2 x 45 min.	Måling af psykiske og adfærdsmæssige fænomener	Nik Kharlamov
11. Forelæsning	2 x 45 min.	Sampling og validitet	Nik Kharlamov
12. Forelæsning	2 x 45 min.	Kvantitativ dataanalyse og forskningssyntese	Nik Kharlamov

Eksamen

En individuel ekstern skriftlig prøve i Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi (Introduction to Research Methodology in Psychology).

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Besvarelsen skal demonstrere de læringsmål, som er angivet i modulbeskrivelsen ovenfor.

Sidetæl: 5-7 sider.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter bestået/ikke bestået. Besvarelsen bedømmes af eksaminator og ekstern censor.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrieede.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Grundbog (købes hos Factum Books): Meltzoff, J., & Cooper, H. (2018). Critical thinking about research: Psychology and related fields (2nd. ed.). Washington, DC: American Psychological Association. Angivet i pensumliste som "Meltzoff og Cooper". Alle andre kilder er tilgængelige gennem AUB med dybt link eller downloades fra kursets Moodle side. Samlet pensum: 487 sider

1. forelæsning: Science, social practices, and the position of psychology

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Difference of psychology from other sciences: researcher and researchee are similar (self-reflexive condition)
- Goal of all sciences—arrival at basic understanding about its object phenomena

2. forelæsning: Psychology as a normative discipline

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- The specific social guiding constraint in reaching this goal—normativity
- How the goal is still reachable: socially contextualized research
- Relevant integration with other human sciences (history, linguistics, sociology, anthropology, economics)

Forelæsningens pensum (forelæsninger 1 og 2, 42 sider i alt):

- Kvale, S. (2003). The church, the factory and the market: scenarios for psychology in a postmodern age. *Theory ad Psychology*, 13(5), 579-603. [24 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_crossref_primary_10_1177_09593543030135005
- Brinkmann, S. (2019). Normativity in psychology and the social sciences: Questions of universality. In J. Valsiner (Ed.), *Social philosophy of science for the social sciences* (pp. 189-201). New York: Springer. [13 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n411aj/alma992085285070576_2
- Valsiner, J. (2017). Beyond the three snares: Implications of James' "psychologist's fallacy" in the 21st century. *New Ideas in Psychology*, 46, 26-30. [5 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_gale_infotraccad_emiconefile_A521327032

3. forelæsning: Studying self-reflexive open systems

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Fears and fascinations of psychologists with different affectively dramatic topics
- Fears in society about psychologists' assumed clairvoyance capabilities
- How one can investigate multi-level intentional systems?
- Can one level (genetic, social) causally determine the state of psychological phenomena?

4. forelæsning: Psychology's methodology and its methods

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Methodology is the general framework for knowledge construction that makes some methods feasible and others useless
- What do psychologists mean when they claim to "measure" psychological objects?

- Relevance of resistance in the use of methods: the interview
- Basic methods; from introspection to autoethnography and rating scales
- Quantitative methods as a sub-class of qualitative methodology

Forelæsningens pensum (forelæsninger 3 og 4, 124 sider i alt):

- Gigerenzer, G. (1994). Why the distinction between single-event probabilities and frequencies is important for psychology (and vice versa). In G. Wright & P. Ayton (Eds.), *Subjective probability* (pp. 129-161). Chichester, England: John Wiley & Sons. [32 pages]
Download fra Moodle
- Michell, J. (1999). *Measurement in psychology*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. Chapters 1 (Numerical data and meaning of measurement) and 2 (Qualitative psychology's intellectual inheritance), pp.1-45. [45 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n411aj/alma992082822080576_2
- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. New York: Springer. Chapters 1 (Methodology as foundation for discovery, 8 pp), 2 (General epistemology of open systems), 3 (The methodology cycle) and 5 (Role of methods). [47 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_askewsholts_vlebooks_9783319610641

5. forelæsning: Frames of reference and pathways to generalization in psychology
v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Why psychology needs to operate with the Individual-SocioEcological frame of reference: research and practical applications united.
- Two ways of generalization: from sample to population and from single system to its generic model

6. forelæsning: Psychology as a science of human being in social settings: Focus on higher psychological functions
v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Creativity in everyday life and in art. The role of literature, poetry, theatre and cinema in human lives
- Psychology as science of self-reflexive and future-oriented subjective agents
- Trans-generational continuity with innovation: the importance of going beyond your parents, teachers, and textbooks

Forelæsningens pensum (forelæsninger 5 og 6, 82 sider i alt):

- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. New York: Springer. Chapters 8 (Generalization) and 9 (Research on knowledge-costrained semiosis). [10 pages]
AUB Link: <https://kdbk->

aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_askewsholts_vlebooks_9783319610641

- Zittoun, T., and Valsiner, J. (2016). Imagining the past and remembering the future. In T. Sato, N. Mori, and J. Valsiner, (Eds.) (2016). *Making of the future: The Trajectory Equifinality Approach in Cultural Psychology* (pp. 3-19). Charlotte, NC: Information Age Publishers. [16 pages]
Download fra Moodle
- Valsiner, J., Marsico, G., Chaudhary, N., Sato, T., and Dazzani, V. (Eds.) (2016). *Psychology as the science of human being: The Yokohama manifesto*. Cham: Springer. Chapters 2 (Benetka & Joerchel, Psychology as a phenomenological science, pp. 17-30) [13 pages], 4 (Lehmann & Klempe, The centrality of aesthetics for psychology: Sciences and arts united through poetic instants, pp. 51-66) [15 pages] and 9 (Tapia-Villanueva & Molina, Variety of love, pp. 165-193) [28 pages]
AUB Link: https://kjdk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n411aj/alma9920824989605762

7. forelæsning: Mål, metoder, data og etik i psykologisk forskning

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Principper for kritisk tænkning
- Psykologiske forskningsmål: Beskrivelse, fortolkning, forklaring, forudsigelse
- Kvalitativ og kvantitativ forskning: falsk dikotomi eller virkelig uoverensstemmelse?
- Forsknings- og praksisetik i psykologi

Forelæsningsens pensum (48 sider):

- Meltzoff og Cooper, Introduktion [6 sider], Kap. 1 [12 sider], Kap. 11 [8 sider]
- Lilienfeld, S. O., Sauvigné, K. C., Lynn, S. J., Cautin, R. L., Lutzman, R. D., & Waldman, I. D. (2015). Fifty psychological and psychiatric terms to avoid: A list of inaccurate, misleading, misused, ambiguous, and logically confused words and phrases. *Frontiers in Psychology*, 6, a1100.
DOI: 10.3389/fpsyg.2015.01100 [15 sider]
Downloades fra: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01100>
- Dansk Psykolog Forening. (2018). *Etiske principper for nordiske psykologer*. København, Danmark: Dansk Psykolog Forening. [7 sider]
Downloades fra: <https://psykologeridanmark.dk/wp-content/uploads/Etiske-Principper.pdf>
- *Anbefalet litteratur til forelæsninger 7-12 (ikke en del af selve eksamensgrundlag men evt. brugbar i forberedelsen): "practice articles" fra Meltzoff og Cooper*

8. forelæsning: Beskrivelse, fortolkning og forklaring

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Fortolkning og forklaring af den psykologiske verden: Betydning vs. Kausalitet
- Intentionalitet
- Fænomenologi: Subjektive meninger og oplevelser
- Etnometodologi: Sans i interaktion
- Forklaring af den observerbare verden

- Årsager, tendenser, modeller
- Kausalitetskriterier

Forelæsningsens pensum (39 sider):

- Meltzoff og Cooper, Kap. 2 [19 sider]
- Silverman, D. (2013). *A very short, fairly interesting and reasonably cheap book about qualitative research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
doi:10.4135/9781526402264 Kapitel 2 (On Finding and Manufacturing Qualitative Data) [ca. 20 sider] AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n411aj/alma992089272520576_2

9. forelæsning: Psykologiske eksperimenter

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Strategier for undersøgelse af kausalitet i psykologi
- Fænomener, begreber, operationelle definitioner, variabler
- Eksperiment i psykologisk forskning
- Eksperimentelle situationer: fra laboratoriet til verden og tilbage igen
- Validitet
- Variabler og måleniveauer
- Individuer, sampler, populationer—generalisering i eksperimental psykologi

Forelæsningsens pensum (40 sider):

- Meltzoff og Cooper, Kap. 3 [20 sider] og Kap. 6 [20 sider]

10. forelæsning: Måling af psykiske og adfærdsmæssige fænomener

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Typer af variabler i kvantitativ psykologisk forskning
- Psykometri--måling af psykiske fænomener
- Skalaudvikling, latente variabler, tests og testscores
- Dimensioner og reducere af dimensioner: Faktor- og clusteranalyse
- Måling af adfærd
- Reliabilitet og validitet

Forelæsningsens pensum (42 sider):

- Meltzoff og Cooper, Kap. 7 [26 sider]
- Clark, L. A., & Watson, D. (2019). Constructing validity: New developments in creating objective measuring instruments. *Psychological Assessment*, 31(12), 1412-1427.
<https://doi.org/10.1037/pas0000626> [16 pages]
AUB Link: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_proquest_miscellaneous_2195262272

11. forelæsning: Sampling og validitet

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Sample og population
- Repræsentativitet og (vs.?) randomisering
- Sampling strategier, begrænsninger og sampling bias
- Støjvariabler og kontrol af eksterne variabler
- Deltager- og eksperimenter-variabler
- Forskningsprocedurer og biaskilder i eksperimenter
- Placebo-effekt

Forelæsningsens pensum (35 sider):

- Meltzoff og Cooper, Kap. 4 [16 sider] og Kap. 5 [18 sider]
- Henrich, J., Heine, S. J. & Norenzayan, A. (2010). Most people are not WEIRD. *Nature*, 466, 29. <https://doi.org/10.1038/466029a>. [1 page]
AUB Link: https://kbook-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_proquest_journals_610444800

12. forelæsning: Kvantitativ dataanalyse og forskningssyntese

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Hvad er statistik og er der brug for den i psykologisk forskning?
- Variabilitet og usikkerhed
- Primære statistiske metoder i psykologi, deres antagelser og begrænsninger
- Nullhypotese signifikanstestning (NHST)
- Estimering, konfidensintervaller og effektstørrelser
- Sample størrelse og power
- Meta-analyse
- Er de fleste publicerede resultater falske?
- Replikationskrise og dens konsekvenser
- Forskningssyntese

Forelæsningsens pensum (35 sider):

- Meltzoff og Cooper, Kap. 8 [16 sider], Kap. 9 [9 sider], Kap. 10 [8 sider], Epilogue [2 sider]

Modultitel dansk – FORMIDLING AF PSYKOLOGISK VIDEN

Communication and Dissemination of Psychological Knowledge

ECTS: 5

STADS-kode:

Placering

Kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester

(Obl. fag på BA-sidefag (6.sem))

KA-sidefag med studietidsforlængelse

Modulansvarlig

Svend Brinkmann

Undervisere

Svend Brinkmann

Type og sprog

Valgfag.

Undervisningen foregår på dansk.

Mål

Viden

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

- og forståelse af kommunikations- og formidlingsteori
- og forståelse for forskellige problemstillinger knyttet til formidling af psykologisk viden
- og forståelse for forskellige mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale redskaber og metoder til formidling

Færdigheder

Den studerende skal gennem modulet opnå færdigheder i:

- at analysere forskellig målgruppers behov for psykologisk viden, og de problemstillingerne forbundet med formidling af denne viden
- at udvælge psykologisk teori og viden, der er relevant for en udvalgt målgruppe, og forholde sig kritisk til denne teori og viden
- at forbinde den udvalgte psykologisk teori og viden med relevant formidlingsteori
- at reflektere over og forholde sig kritisk til forskellige typer af kommunikation og disses muligheder og begrænsninger

Kompetencer

Den studerende skal gennem modulet opnå kompetencer til:

- selvstændigt at undersøge og analysere en målgruppes formidlingsbehov og relevante problemstillinger i tilknytning hertil
- tilrettelæggelse af et formidlingsforløb om psykologisk viden for ikke-psykologer

- anvendelse af mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale formidlingsmetoder og redskaber til at kommunikere og formidle psykologisk viden

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet har til formål at styrke psykologistuderernes refleksion over formidling af psykologisk viden og dertil knyttede problemstillinger samt brug af udvalgte formidlingsredskaber. Kurset danner en teoretisk basis for planlægning og udførelse af undervisning og formidling af psykologisk fagstof for ikke-psykologer.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 forelæsninger á 2 timer. Hver forelæsningsgang følges desuden af to seminartimer, hvilket giver 20 timer i alt.

Det forventes, at de studerende deltager aktivt i øvelser undervejs og løbende arbejder med et formidlingsprojekt i seminartimerne.

Pensum: 500 standardsider litteratur.

Deltagere

Modulet kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester og er et obligatorisk fag på BA-sidefag (6.sem).

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser
1. Introduktion til formidling af psykologisk viden Fokus på mundtlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Mundtlig formidling	Svend Brinkmann
2. Fokus på skriftlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Skriftlig formidling	Svend Brinkmann
3. Fokus på visuel formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Visuel formidling	Svend Brinkmann
4. Fokus på dialogisk formidling	Forelæsning 2 x 45 min.	Dialogisk formidling (samtaler, podcast o.lign.)	Svend Brinkmann

	Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.		
5. Afsluttende præsentationer	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Fremlæggelser og evalueringer	Svend Brinkmann

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan fx indgå kort essayskrivning, optagelse af podcast, gruppearbejde og afsluttende gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset. Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering, er der anvendt et eksamensforsøg.

Syge- og reeksamen

Skriftlig. Prøven er individuel

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. forelæsning: Om mundtlig formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

2. forelæsning: Om skriftlig formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press.

3. forelæsning: Om visual formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

4. forelæsning: Om dialogisk formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-65).

5. forelæsning: Afsluttende præsentationer

v/ Svend Brinkmann

Der er ikke ny pensumlitteratur til denne gang, da dagen primært vil bestå af formidlingspræsentationer og evalueringer.

Samlet pensum:

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press. [181 sider]
- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-67). [157 sider]
- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press. [173 sider]